

SKLEP KOMISIJE (EU) 2017/176**z dne 25. januarja 2017****o določitvi meril za podelitev znaka EU za okolje za talne obloge na osnovi lesa, plute in bambusa***(notificirano pod dokumentarno številko C(2017) 303)***(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 66/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o znaku EU za okolje ⁽¹⁾ in zlasti člena 8(2) Uredbe,

po posvetovanju z Odborom Evropske unije za znak za okolje,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V skladu z Uredbo (ES) št. 66/2010 se lahko znak EU za okolje podeli proizvodom z manjšim vplivom na okolje v njihovem celotnem življenjskem krogu.
- (2) Uredba (ES) št. 66/2010 določa, da se določijo posebna merila za podeljevanje znaka EU za okolje za vsako skupino proizvodov.
- (3) Z Odločbo Komisije 2010/18/ES ⁽²⁾ so se določila okoljska merila ter z njimi povezane zahteve za ocenjevanje in preverjanje lesenih talnih oblog, ki veljajo do 31. decembra 2016.
- (4) Da bi se bolje izražali razpon talnih oblog na osnovi lesa, plute in bambusa na trgu in najnovejši dosežki v zvezi z njimi ter da bi se upoštevale inovacije zadnjih nekaj let, je smiselno spremeniti ime in področje uporabe skupine proizvodov ter vzpostaviti spremenjen sklop meril za podeljevanje znaka EU za okolje.
- (5) Namen spremenjenih meril za podelitev znaka EU za okolje je uporaba materialov, proizvedenih na bolj trajnosten način, ki temelji na pristopu analize življenjskega kroga, s čimer se omejijo poraba energije, uporaba nevarnih spojin, ravni nevarnih ostankov in prispevek talnih oblog k onesnaževanju zraka v zaprtih prostorih ter spodbujajo obstojni in visokokakovostni proizvodi. Spremenjena merila ter z njimi povezane zahteve za ocenjevanje in preverjanje bi morali veljati šest let od datuma uradnega obvestila o tem sklepu, pri čemer se upošteva inovacijski cikel te skupine proizvodov.
- (6) Številčna oznaka, ki ustreza skupini proizvodov, je sestavni del registrskih števil znaka EU za okolje. Da bi pristojni organi talnim oblogam na osnovi lesa, plute in bambusa, ki izpolnjujejo merila za podelitev znaka EU za okolje, lahko dodelili registrsko številko znaka EU za okolje, je treba zadevni skupini proizvodov dodeliti številčno oznako.
- (7) Odločbo 2010/18/ES bi bilo zato treba razveljaviti.

⁽¹⁾ UL L 27, 30.1.2010, str. 1.

⁽²⁾ Odločba Komisije 2010/18/ES z dne 26. novembra 2009 o določitvi okoljskih meril za podelitev znaka Skupnosti za okolje za lesene talne obloge (UL L 8, 13.1.2010, str. 32).

- (8) Primerno je, da se proizvajalcem, ki so za svoje proizvode pridobili znak EU za okolje za lesene talne obloge na podlagi okoljskih meril iz Odločbe 2010/18/ES, omogoči prehodno obdobje, da bodo imeli dovolj časa za prilagoditev svojih proizvodov tako, da bodo ustrezali spremenjenim merilom in zahtevam. Proizvajalci bi morali imeti na voljo tudi dovolj dolgo časovno obdobje, da vložijo vloge na podlagi okoljskih meril iz Odločbe 2010/18/ES.
- (9) Ukrepi iz tega sklepa so v skladu z mnenjem odbora, ustanovljenega s členom 16 Uredbe (ES) št. 66/2010 –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Skupina proizvodov „talne obloge na osnovi lesa, plute in bambusa“ zajema talne obloge za notranje prostore, vključno z lesenimi oblogami, laminatnimi podi, talnimi oblogami iz plute in talnimi oblogami iz bambusa, v katerih je več kot 80 % mase končnega proizvoda proizvedene iz materialov ali vlaken iz lesa, na osnovi lesa, iz plute, na osnovi plute, iz bambusa ali na osnovi bambusa, v nobeni od sestavnih plasti pa ni sintetičnih vlaken.

Ne zajema stenskih oblog, oblog za zunanjo uporabo, oblog s strukturno funkcijo ali izravnalnih zmesí.

Člen 2

V tem sklepu se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „lesen pod“ pomeni sklop lesenih elementov, vnaprej sestavljenih desk ali parketnih plošč, ki sestavljajo nosilno površino tal;
- (2) „talne obloge iz plute“ pomeni talne obloge iz drobljene plute, zmešane z vezivom in potem obdelane, ali več plasti plute, stiskane ali furnirane, ki jih je mogoče zlepit skupaj z lepilom ter so namenjene uporabi s premazom;
- (3) „premaz“ pomeni pripravek v smislu člena 2(8) Direktive 2004/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾;
- (4) „talne obloge iz bambusa“ pomeni talne obloge, proizvedene iz bambusa v masivnih kosih ali aglomeratih, zmešanih z vezivom;
- (5) „laminatni pod“ pomeni trde talne obloge, pri katerih je zgornja plast sestavljena iz enega ali več tankih slojev vlaknenega materiala (po navadi papirja), impregniranega z aminoplastičnimi termoreaktivnimi smolami (po navadi melaminskimi), pritisnjenega ali prilepljenega na jedro, ki ima na spodnji strani po navadi podlogo;
- (6) „polhlapna organska spojina“ (PHOS) pomeni vse organske spojine, ki se v kapilarni koloni, prevlečeni s 5 % fenil-polisiloksana in 95 % metil-polisiloksana, eluirajo v območju retencije med n-heksadekanom (izključen) in n-dokožanom (vključen);
- (7) „vrednost R“ pomeni seštevek vseh vrednosti R_i , kjer je vrednost R_i razmerje C_i/NIK_i , pri čemer je C_i masna koncentracija v komori sestavine i , NIK_i pa NIK (najmanjša izbrana koncentracija) vrednost spojine i , opredeljena v skladu s poročili o skupnih evropskih ukrepih za mestni zrak, okolje v zaprtih prostorih in izpostavljenost ljudi ⁽²⁾;
- (8) „snov“ pomeni snov v smislu člena 3(1) Uredbe (ES) št. 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta ⁽³⁾;

⁽¹⁾ Direktiva 2004/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o omejevanju emisij hlapnih organskih spojin zaradi uporabe organskih topil v nekaterih barvah in lakih in proizvodih za ličenje vozil ter o spremembi Direktive 1999/13/ES (UL L 143, 30.4.2004, str. 87).

⁽²⁾ http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC83683/eca%20report%2029_final.pdf.

⁽³⁾ Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) ter o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije in o spremembi Direktive 1999/45/ES ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter Direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES (UL L 396, 30.12.2006, str. 1).

- (9) „zmes“ pomeni zmes v smislu člena 3(2) Uredbe (ES) št. 1907/2006;
- (10) „biocidni proizvod“ pomeni biocidni proizvod v smislu člena 3(1)(a) Uredbe (EU) št. 528/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾;
- (11) „sredstva za konzerviranje“ pomeni vsak proizvod, ki spada v vrsto proizvodov 8 (sredstva za zaščito lesa), kakor so opredeljeni v Prilogi V k Uredbi (EU) št. 528/2012, vključno s proizvodi, ki se uporabljajo za konzerviranje plute ali bambusa;
- (12) „aktivna snov“ pomeni aktivno snov v smislu člena 3(1)(c) Uredbe (EU) št. 528/2012;
- (13) „reciklirani material“ pomeni material, ki je bil s proizvodnim postopkom ponovno obdelan iz predelanih ali ponovno uporabljenih materialov in oblikovan v končni proizvod ali v sestavni del za vključitev v proizvod, ne vključuje pa lesnih odpadkov, iverja ali vlaken iz dejavnosti sečnje in žaganja, kot je določeno v standardu ISO 14021;
- (14) „material na osnovi lesa“ pomeni material, proizveden iz lesenih vlaken, lesenega iverja ali lesa z enim ali več različnimi postopki, ki lahko vključujejo uporabo visokih temperatur, tlakov in vezivnih smol ali lepil. Materiali na osnovi lesa vključujejo: lesenitne plošče, vlaknene plošče, vlaknene plošče srednje in visoke gostote, iverne plošče, usmerjene pramenske plošče (OSB), vezane lesene plošče in plošče iz masivnega lesa. Med proizvodnjo talne obloge je lahko premazan z zaključno plastjo;
- (15) „material na osnovi plute“ pomeni material, proizveden iz plutovinastih vlaken, plutovinastega iverja ali plute z enim ali več različnimi postopki, ki lahko vključujejo uporabo visokih temperatur, tlakov in vezivnih smol ali lepil;
- (16) „material na osnovi bambusa“ pomeni material, proizveden iz bambusovih vlaken, bambusovega iverja ali bambusa z enim ali več različnimi postopki, ki lahko vključujejo uporabo visokih temperatur, tlakov in vezivnih smol ali lepil;
- (17) „sintetična vlakna“ pomeni vsa polimerna vlakna;
- (18) „energija iz obnovljivih virov“ pomeni energijo iz obnovljivih virov energije v smislu člena 2(a) Direktive 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾;
- (19) „potrdilo o izvoru“ pomeni potrdilo o izvoru v smislu člena 2(j) Direktive 2009/28/ES.

Člen 3

Za podelitev znaka EU za okolje v skladu z Uredbo (ES) št. 66/2010 mora proizvod spadati v skupino proizvodov „talne obloge na osnovi lesa, plute in bambusa“, kot je določeno v členu 1 tega sklepa, ter biti skladen z merili znaka EU za okolje ter z njimi povezanimi zahtevami za ocenjevanje in preverjanje, določenimi v Prilogi k temu sklepu.

Člen 4

Merila znaka EU za okolje za skupino proizvodov „talne obloge na osnovi lesa, plute in bambusa“ ter z njimi povezane zahteve za ocenjevanje in preverjanje veljajo šest let od datuma uradnega obvestila o tem sklepu.

Člen 5

Za upravne namene se skupini proizvodov „talne obloge na osnovi lesa, plute in bambusa“ dodeli številčna oznaka „035“.

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 528/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2012 o dostopnosti na trgu in uporabi biocidnih proizvodov (UL L 167, 27.6.2012, str. 1).

⁽²⁾ Direktiva 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, spremembi in poznejši razveljavitvi direktiv 2001/77/ES in 2003/30/ES (UL L 140, 5.6.2009, str. 16).

Člen 6

Odločba 2010/18/ES se razveljavi.

Člen 7

Z odstopanjem od člena 6 se lahko vloge za podelitev znaka EU za okolje za proizvode, ki spadajo v skupino proizvodov „lesene talne obloge“, ki so bile vložene dva meseca od datuma uradnega obvestila o tem sklepu, vložijo v skladu z merili iz Odločbe 2010/18/ES ali merili iz tega sklepa.

Dovoljenja za uporabo znaka EU za okolje, podeljena v skladu z merili iz Odločbe 2010/18/ES, se lahko uporabljajo 12 mesecev od datuma uradnega obvestila o tem sklepu.

Člen 8

Ta sklep je naslovljen na države članice.

V Bruslju, 25. januarja 2017

Za Komisijo
Karmenu VELLA
Član Komisije

PRILOGA

OKVIRNA

MERILA ZA PODELITEV ZNAKA EU ZA OKOLJE

Merila za podelitev znaka EU za okolje talnim oblogam na osnovi lesa, plute in bambusa:

- Merilo 1: Opis proizvoda
- Merilo 2: Materiali na osnovi lesa, plute in bambusa
- Merilo 3: Splošne zahteve za nevarne snovi in zmesi
- Merilo 4: Posebne zahteve za snovi
- Merilo 5: Poraba energije v proizvodnem procesu
- Merilo 6: Emisije HOS iz talnih oblog
- Merilo 7: Emisije formaldehida iz talnih oblog in jedrne plošče
- Merilo 8: Primernost za uporabo
- Merilo 9: Popravlljivost in podaljšana garancija
- Merilo 10: Informacije za potrošnike
- Merilo 11: Informacije na znaku EU za okolje
- Dodatek I: Navodilo za izračun količine uporabljenih HOS
- Dodatek II: Navodilo za izračun porabe energije v proizvodnem procesu
- Dodatek III: Seznam standardov

OCENJEVANJE IN PREVERJANJE

Pri vsakem merilu so navedene posebne zahteve za ocenjevanje in preverjanje.

Kadar mora vlagatelj predložiti izjave, dokumentacijo, analize, poročila o preskusih ali druga dokazila o izpolnjevanju meril, lahko ti izvirajo od vlagatelja ali njegovega(-ih) dobavitelja(-ev) itd., kot je ustrezno.

Pristojni organi prednostno priznajo potrdila, ki so jih izdali organi, akreditirani po ustreznem harmoniziranem standardu za preskuševalne in kalibracijske laboratorije, in preverjanja, ki so jih opravili organi, akreditirani po ustreznem harmoniziranem standardu za organe, ki certificirajo proizvode, procese in storitve. Akreditacija se izvede v skladu z določbami Uredbe (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾.

Kadar je to primerno, se lahko uporabijo preskusne metode, ki niso navedene za posamezno merilo, če pristojni organ, ki ocenjuje vloge, prizna njihovo enakovrednost.

Po potrebi lahko pristojni organi zahtevajo dokazno dokumentacijo ter opravijo neodvisna preverjanja ali obiske na kraju samem.

Kot predpogoj proizvod izpolnjuje vse veljavne pravne zahteve države ali držav, v kateri(-h) naj bi se dajal v promet. Vlagatelj predloži izjavo, da proizvod izpolnjuje to zahtevo.

⁽¹⁾ Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93 (UL L 218, 13.8.2008, str. 30).

Če dobavitelj vlagatelju ne želi razkriti snovi, ki sestavljajo zmes, lahko te informacije pošlje neposredno pristojnemu organu.

Merilo 1: Opis proizvoda

Pristojnemu organu se predloži tehnični opis talne obloge, vključno z risbami, na katerih so prikazani njeni deli ali materiali, ki so del končnega proizvoda za oblogo tal, dimenzije proizvoda in opis proizvodnega procesa. Zadevnemu opisu je priložena kosovnica za proizvod, v kateri sta navedena skupna teža proizvoda in njena porazdelitev na različne uporabljene materiale.

Dokazana mora biti skladnost s področjem uporabe skupine proizvodov, kot je opredeljeno v členu 1.

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj pristojnemu organu predloži izjavo o skladnosti, ki so ji priložene naslednje informacije o talni oblogi:

- blagovna znamka/trgovsko ime ⁽¹⁾;
- opis proizvoda, vključno s tehničnimi risbami, ki prikazujejo različne dele ali materiale, uporabljene v končnem proizvodu;
- kosovnica: odstotek sestave surovin, snovi ali zmesi v končnem proizvodu v teži, vključno s kakršnimi koli aditivi in površinsko obdelavo, kadar je to potrebno;
- seznam vseh sestavnih delov proizvoda in zadevna teža ⁽²⁾;
- opis proizvodnega procesa. Opis dobaviteljev surovin ali snovi mora vsebovati uradno ime, proizvodno lokacijo, kontaktne podatke in opis proizvodnega(-ih) koraka(-ov), ki so ga(jih) izvedli ali katerega(-ih) del so.

Podatkovni list proizvoda, okoljska izjava proizvoda ali enakovreden dokument je mogoče sprejeti kot dokaz o izpolnjevanju tega merila, če vsebuje navedene informacije.

Merilo 2: Materiali na osnovi lesa, plute in bambusa

Ta zahteva se uporablja za materiale iz lesa, na osnovi lesa, iz plute, na osnovi plute, iz bambusa in na osnovi bambusa, katerih teža presega 1 % končnega proizvoda.

Za vse materiale iz lesa, na osnovi lesa, iz plute, na osnovi plute, iz bambusa in na osnovi bambusa velja, da ne smejo izvirati iz gensko spremenjenih organizmov (GSO) in da morajo biti zanje izdani certifikati nadzorne verige, ki jih izda neodvisna tretja stran v okviru sistema certificiranja, kot so Svet za nadzor gozdov (FSC), Program za potrditev sistemov za certificiranje gozdov (PEFC) ali enakovredni sistemi.

Za ves neobdelan les, pluto in bambus morajo biti izdani veljavni certifikati za trajnostno upravljanje gozdov, ki jih izda neodvisna tretja stran v okviru sistema certificiranja, kot so FSC, PEFC ali enakovredni sistemi.

Če sistem certificiranja dopušča mešanje necertificiranega in certificiranega materiala in/ali recikliranih materialov v proizvodu ali proizvodnem programu, je vsaj 70 % materiala iz lesa, plute in/ali bambusa iz trajnostnega certificiranega neobdelanega materiala in/ali recikliranega materiala.

Necertificiran material je vključen v sistem preverjanja, s katerim se zagotovi, da izvira iz zakonitih virov in izpolnjuje vse druge zahteve sistema certificiranja v zvezi z necertificiranim materialom.

Certifikacijski organi, ki izdajajo certifikate za upravljanje gozdov in/ali nadzorno verigo, so akreditirani ali priznani z navedenim sistemom certificiranja.

⁽¹⁾ Trgovsko ime pomeni vsa imena, pod katerimi se snov trži na trgu Unije.

⁽²⁾ Sestavni del pomeni vsako posamezno plast, iz katere je talna obloga sestavljena ter katere material in oblika imata posebno funkcijo. Vključuje na primer uporabno oziroma na praske odporno plast, plast furnirja, plast substrata, ki zagotavlja stabilnost, in podporno plast.

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj pristojnemu organu predloži izjavo o skladnosti, ki ji je priložen veljaven, neodvisno potrjen certifikat nadzorne verige proizvajalca za ves material iz lesa, na osnovi lesa, iz plute, na osnovi plute, iz bambusa in na osnovi bambusa, ki je bil uporabljen v proizvodni ali proizvodnem programu, ter dokaže, da neobdelani material ne izvira iz GSO. Vlagatelj predloži revidirane računovodske izkaze, ki dokazujejo, da vsaj 70 % materiala izvira iz gozdov ali z območij, ki se upravljajo v skladu z načeli trajnostnega upravljanja gozdov, in/ali iz recikliranih virov, ki izpolnjujejo zahteve, ki jih določi ustrezen neodvisni sistem nadzorne verige. Kot neodvisno certificiranje tretje strani se sprejmejo sistemi FSC, PEFC ali enakovredni sistemi.

Če proizvod ali proizvodni program vsebuje necertificiran material, se dokaže, da delež necertificiranega neobdelanega materiala ne presega 30 % in da je vključen v sistem preverjanja, s katerim se zagotovi, da izvira iz zakonitih virov in izpolnjuje vse druge zahteve sistema certificiranja v zvezi z necertificiranim materialom.

Merilo 3: Splošne zahteve za nevarne snovi in zmesi

Prisotnost snovi v proizvodni in njegovih sestavnih delih, ki so v skladu s členom 59(1) Uredbe (ES) št. 1907/2006 opredeljene kot snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost (SVHC), oziroma snovi ali zmesi, ki izpolnjujejo merila za razvrščanje, označevanje in pakiranje (CLP) v skladu z Uredbo (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ za nevarne snovi, navedene v preglednici 3.1 tega sklepa, se omeji v skladu s točkama 3.a in 3.b. Za namene tega merila so kandidatne snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost, ter razredi nevarnosti po merilih za razvrščanje, označevanje in pakiranje razvrščeni v preglednici 3.1 glede na njihove nevarne lastnosti.

*Preglednica 3.1***Razvrstitev nevarnih snovi z omejeno uporabo****Nevarnosti skupine 1 – Snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost (SVHC), ter snovi, ki izpolnjujejo merila za razvrščanje, označevanje in pakiranje (CLP)**

Nevarnosti, ki opredeljujejo snov iz skupine 1:

- snovi, ki so na seznamu kandidatnih snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost
- rakotvornost, mutagenost in/ali strupenost za razmnoževanje (CMR) kategorije 1A ali 1B: H340, H350, H350i, H360, H360F, H360D, H360FD, H360Fd, H360Df

Nevarnosti skupine 2 – Snovi, ki izpolnjujejo merila za razvrščanje, označevanje in pakiranje (CLP)

Nevarnosti, ki opredeljujejo snov iz skupine 2:

- CMR kategorije 2: H341, H351, H361f, H361d, H361df, H362
- strupenost za vodno okolje kategorije 1: H400, H410
- akutna strupenost kategorij 1 in 2: H300, H310, H330, H304
- strupenost pri vdihavanju kategorije 1: H304
- strupenosti za posamezne organe (STOT) kategorije 1: H370, H372
- povzročitelj preobčutljivosti kože kategorije 1: H317

Nevarnosti skupine 3 – Snovi, ki izpolnjujejo merila za razvrščanje, označevanje in pakiranje (CLP)

Nevarnosti, ki opredeljujejo snov iz skupine 3:

- strupenost za vodno okolje kategorij 2, 3 in 4: H411, H412, H413
- akutna strupenost kategorije 3: H301, H311, H331, EUH070
- STOT kategorije 2: H371, H373

⁽¹⁾ Uredba (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi, o spremembi in razveljavitvi direktiv 67/548/EGS in 1999/45/ES ter spremembi Uredbe (ES) št. 1907/2006 (UL L 353, 31.12.2008, str. 1).

3.a: Omejitev snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost

Proizvodi in njihovi sestavni deli ne smejo vsebovati snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost, v koncentracijah, višjih od 0,10 % (masnega deleža).

Odstopanje od tega merila se ne odobri za kandidatne snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost, prisotne v proizvodih ali njihovih sestavnih delih v koncentracijah, višjih od 0,10 % (masnega deleža).

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj pripravi izjave o neprisotnosti snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost, nad določeno mejno koncentracijo za proizvod in kakršen koli sestavni del, uporabljen v proizvodu. Izjave se sklicujejo na zadnjo različico seznama kandidatnih snovi, ki ga objavi ECHA ⁽¹⁾.

3.b: Omejitev snovi, razvrščenih med snovi in zmesi, ki izpolnjujejo merila za razvrščanje, označevanje in pakiranje, uporabljenih v talni oblogi

Snovi ali zmesi, ki jih proizvajalec talnih oblog ali njegovi dobavitelji uporabljajo med pripravo surovin, izdelavo, sestavljanjem ali katero koli drugo obdelavo talne obloge, ne smejo biti uvrščene kot snovi ali zmesi, ki predstavljajo nevarnosti CLP, navedene v preglednici 3.1. Omejene snovi ali zmesi vključujejo lepila, barve, premaze, lake, lazure, smole, biocidne proizvode, polnila, voske, olja, fugirne mase, barvila in tesnilne mase.

Vendar je uporaba takih omejenih snovi dovoljena, če velja vsaj eden od naslednjih pogojev:

- omejena snov ali zmes je bila uporabljena v količinah, ki znašajo manj kot 0,10 % skupne teže talne obloge in katerega koli njenega sestavnega dela;
- omejena snov ali zmes med obdelavo spremeni svoje lastnosti (npr. ni več biološko razpoložljiva ali pa je podvržena kemični reakciji), tako da nevarnosti po CLP, zaradi katerih so omejitve potrebne, ne veljajo več in je kakršna koli nereagirana količina preostanka omejene snovi manjša od 0,10 % skupne teže talne obloge in katerega koli njenega sestavnega dela.

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj in/ali njegovi dobavitelji pristojnemu organu predložijo izjavo o skladnosti z merilom 3.b., kadar je to primerno, kateri je priložen seznam ustreznih uporabljenih zadevnih snovi ali zmesi, skupaj z informacijami o njihovi razvrstitvi ali nerazvrstitvi glede na nevarnost, njihovimi dodanimi količinami in po potrebi izjavo, ali snovi ali zmesi med obdelavo spremenijo svoje značilnosti, tako da omejene nevarnosti CLP ne veljajo več. Če je tako, je treba navesti količine kakršne koli nereagirane količine preostanka omejene snovi.

V zvezi z razvrstitvijo ali nerazvrstitvijo glede na nevarnost se za vsako od snovi predložijo naslednje informacije:

- (i) številka Službe za izmenjavo kemijskih izvlečkov (CAS) ⁽²⁾, Evropske skupnosti (ES) ⁽³⁾ ali drugega seznama (kadar je na voljo za zmesi);
- (ii) fizična oblika in stanje, v katerem se snov ali zmes uporablja;
- (iii) harmonizirane razvrstitve nevarnosti po CLP;
- (iv) samorazvrstitveni vnosi v podatkovno zbirko registriranih snovi v skladu z uredbo REACH agencije ECHA ⁽⁴⁾ (če ni na voljo nobenega harmoniziranega sistema za razvrščanje);
- (v) razvrstitve zmesi glede na merila iz Uredbe (ES) št. 1272/2008.

⁽¹⁾ ECHA, Seznam kandidatnih snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost in za katere je treba pridobiti avtorizacijo, <http://www.echa.europa.eu/sl/web/guest/candidate-list-table>.

⁽²⁾ Register CAS: <https://www.cas.org/content/chemical-substances>.

⁽³⁾ Seznam ES: <http://echa.europa.eu/information-on-chemicals/ec-inventory>.

⁽⁴⁾ Podatkovna zbirka registriranih snovi v skladu z uredbo REACH agencije ECHA: <http://www.echa.europa.eu/information-on-chemicals/registered-substances>.

Pri samorazvrstitvenih vnosih v podatkovno zbirko registriranih snovi v skladu z uredbo REACH se prednost nameni vnosom iz skupnih predložitev.

Kadar je razvrstitev na podlagi podatkovne zbirke registriranih snovi REACH evidentirana kot „manjkajoči podatki“ ali „nezadostna“ ali kadar snov v sistemu REACH še ni bila registrirana, se zagotovijo toksikološki podatki, ki izpolnjujejo zahteve iz Priloge VII k Uredbi (ES) št. 1907/2006, in sicer v obsegu, ki zadostuje za podporo konkluzivni samorazvrstitvi v skladu Prilogo I k Uredbi (ES) št. 1272/2008 ter podpornimi smernicami ECHA. V primeru „manjkajočih podatkov“ ali „nezadostnih“ vnosov v podatkovno zbirko se samorazvrstitve preverijo. Za ta namen so sprejemljivi naslednji viri informacij:

- (i) toksikološke študije in ocene nevarnosti, ki jih izvedejo stanovske regulatorne agencije ECHA ⁽¹⁾, regulatorni organi držav članic ali medvladni organi;
- (ii) v celoti izpolnjen varnostni list v skladu s Prilogo II Uredbe (ES) št. 1907/2006;
- (iii) dokumentirana strokovna presoja, ki jo opravi poklicni toksikolog ter temelji na pregledu strokovne literature in obstoječih podatkih o preskusih, po potrebi pa so ji priloženi izsledki novih preskusov, ki so jih opravili neodvisni laboratoriji z metodami, ki jih priznava ECHA;
- (iv) potrdilo, ki po potrebi temelji na strokovni presoji in ga je izdal akreditirani organ za ugotavljanje skladnosti, ki opravlja ocene nevarnosti glede na globalno usklajeni sistem za razvrščanje in označevanje kemikalij (GHS) ali sisteme razvrstitve nevarnosti glede na merila za razvrščanje, označevanje in pakiranje za snovi (CLP).

Informacije o nevarnih lastnostih snovi se lahko v skladu s Prilogo XI k Uredbi (ES) št. 1907/2006 pridobijo s preskusi, pa tudi na druge načine, na primer z uporabo alternativnih metod, kot so metode in vitro, z modeli kvantitativnega razmerja med strukturo in aktivnostjo ali uporabo združevanja v skupine ali navzkrižnega branja.

Merilo 4: Posebne zahteve za snovi

4.a: Onesnaževala v recikliranem lesu, pluti in bambusu

Vsa reciklirana lesena vlakna ali iverje, ki se uporabljajo pri proizvodnji končnega proizvoda za oblogo tal, so preskušena v skladu s standardom Evropskega združenja proizvajalcev vezanih plošč (European Panel Federation – EPF) za dobavne pogoje za recikliran les ⁽²⁾ ali z drugim enakovrednim standardom, ki ima enake ali strožje mejne vrednosti, in so skladna z mejnimi vrednostmi za onesnaževala, kot so navedene v preglednici 4.1.

Preglednica 4.1

Mejne vrednosti za onesnaževala v recikliranem lesu, pluti, bambusu in njihovih vlaknih ali iverju (mg/kg suhega recikliranega materiala)

Onesnaževala	Mejne vrednosti	Onesnaževala	Mejne vrednosti
arzen (As)	25	živo srebro (Hg)	25
kadmij (Cd)	50	fluor (F)	100
krom (Cr)	25	klor (Cl)	1 000
baker (Cu)	40	pentaklorofenol (PCP)	5
svinec (Pb)	90	katranska olja (benzo(a)piren)	0,5

⁽¹⁾ ECHA, Sodelovanje s stanovskimi regulatornimi agencijami, <http://echa.europa.eu/sl/about-us/partners-and-networks/international-cooperation/cooperation-with-peer-regulatory-agencies>.

⁽²⁾ „EPF Standard for delivery conditions of recycled wood“ (standard EPF za dobavne pogoje za recikliran les), oktober 2002, na voljo na spletni strani: <http://www.europanel.org/upload/EPF-Standard-for-recycled-wood-use.pdf>.

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj pristojnemu organu predloži:

- izjavo proizvajalca ali dobavitelja plošč, kakor je primerno, da v talni oblogi niso bili uporabljeni recikliran les, pluta, bambus oziroma njihova vlakna ali iverje, ali
- izjavo proizvajalca ali dobavitelja plošč, kakor je primerno, da so bili ves uporabljeni recikliran les, pluta, bambus oziroma njihova vlakna ali iverje reprezentativno preskušeni v skladu s standardom EPF za dobavne pogoje za recikliran les ali z drugim enakovrednim standardom, ki ima enake ali strožje mejne vrednosti, ki so ji priložena ustrezna poročila o preskusih, s katerimi se dokaže skladnost vzorcev recikliranega lesa z mejnimi vrednostmi, določenimi v preglednici 4.1.

4.b: Biocidni proizvodi

Obdelava lesa, plute in/ali bambusa v talnih oblogah z biocidnimi proizvodi ni dovoljena.

Naslednje aktivne snovi niso dovoljene za konzerviranje zmesi na vodni osnovi v embalažnih posodah, kot so lepila ali laki:

- mešanica (3: 1) klorometilizotiazolinona in metilizotiazolinona (CMIT/MIT CAS št. 55965-84-9) pri koncentraciji nad 15 ppm;
- metilizotiazolinon pri koncentraciji nad 200 ppm;
- drugi izotiazolinoni pri koncentraciji nad 500 ppm.

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj pristojnemu organu predloži izjavo o neuporabi biocidnih proizvodov ali, če je to primerno, izjavo, ki ji je priložen varnostni list dobavitelja zmesi na vodni osnovi in v kateri je navedeno, katere aktivne snovi so bile uporabljene kot sredstva za konzerviranje v embalažnih posodah za zmesi na vodni osnovi.

4.c: Težke kovine v barvah, premazih in lakih

Barve, premazi ali laki, uporabljeni na materialih iz lesa, na osnovi lesa, iz plute, na osnovi plute, iz bambusa ali na osnovi bambusa, ne vsebujejo snovi na osnovi naslednjih kovin: kadmija, svinca, kroma (VI), živega srebra, arzena ali selen v koncentracijah, ki presegajo 0,010 % (masnega deleža) za vsako posamezno kovino, v formulaciji barve, premaza ali laka iz embalažne posode.

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj ali njegov dobavitelj, kot je ustrezno, predloži pristojnemu organu izjavo o skladnosti s tem merilom in ustreznim varnostnim listom dobaviteljev uporabljenih barv, premazov in lakov.

4.d: Vsebnost HOS pri površinski obdelavi

Proizvodi za površinsko obdelavo, uporabljeni na materialih iz lesa, na osnovi lesa, iz plute, na osnovi plute, iz bambusa ali na osnovi bambusa, imajo eno od naslednjih značilnosti:

- skupno vsebnost HOS, ki je manjša ali enaka 5 % masnega deleža (koncentracija snovi iz embalažne posode);
- skupno vsebnost HOS, ki je večja od 5 % masnega deleža, če je dokazano, da so uporabljeni v količinah, ki znašajo manj kot 10 g/m² obdelane površine.

Merilo se nanaša na vse HOS v proizvodih za površinsko obdelavo s kemično sestavo, ki jo imajo v mokri obliki. Če je treba proizvode pred uporabo razredčiti, izračun temelji na vsebnosti razredčenega proizvoda.

Za namene tega kriterija HOS pomeni hlapne organske spojine, kot so določene v členu 2(5) Direktive 2004/42/ES.

To merilo ne velja za mešanice, ki se uporabljajo za popravilo (npr. grče, špranje, udrtime) med proizvodnim procesom.

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj pristojnemu organu predloži izjavo o skladnosti s tem merilom, ki ji je priložen varnostni list za vsako snov ali zmes za površinsko obdelavo, uporabljeno na materialih iz lesa, na osnovi lesa, iz plute, na osnovi plute, iz bambusa in/ali na osnovi bambusa. Če je v varnostnem listu navedeno, da je vsebnost HOS uporabljenih snovi ali zmesi za površinsko obdelavo manjša ali enaka 5 % masnega deleža, ni potrebno nadaljnje preverjanje.

Če varnostni list ne vključuje informacij o vsebnosti HOS, se vsebnost HOS izračuna na osnovi seznama snovi v zmesi za površinsko obdelavo. Koncentracija vsake sestavine HOS se navede kot masni delež.

Druga možnost je, če vsebnost HOS presega 5 % masnega deleža, da vlagatelj predloži izračune, ki kažejo, da dejanska količina HOS, nanosenih na m² premazane površine talne obloge, ne presega 10 g/m², v skladu s smernicami iz Dodatka I.

4.e: Vsebnost HOS v drugih uporabljenih snoveh in zmesih

Vsebnost HOS mora biti manjša od:

- 3 % masnega deleža v lepilih in smolah iz embalažne posode, uporabljenih v proizvodnji talnih oblog;
- 1 % masnega deleža v drugih snoveh, razen v lepilih, smolah in sredstvih za površinsko obdelavo iz embalažnih posod (merilo 4.d), uporabljenih v proizvodnji talnih oblog.

Prostega formaldehida tekočih aminoplastičnih smol, uporabljenih v proizvodnji talnih oblog, mora biti manj od 0,2 % masnega deleža.

Merilo se nanaša na vse HOS v snoveh s kemično sestavo, ki jo imajo v mokri obliki. Če je treba zmesi pred uporabo razredčiti, izračun temelji na vsebnosti razredčenega proizvoda.

Za namene tega kriterija HOS pomeni hlapne organske spojine, kot so določene v členu 2(5) Direktive 2004/42/ES.

To merilo ne velja za mešanice, ki se uporabljajo za popravilo (npr. grče, špranje, udrtime itd.) med proizvodnim procesom.

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj pristojnemu organu predloži izjavo o skladnosti s tem merilom, ki ji je priložen varnostni list za vsako uporabljeno lepilo, smolo ali druge snovi iz embalažne posode, ali enakovredno dokumentacijo, ki podpira izjavo o skladnosti, skupaj s popolno recepturo z navedbo količin in števil CAS.

Če je v varnostnem listu navedeno, da je vsebnost HOS manjša od 3 % masnega deleža uporabljenega lepila in smole iz embalažne posode ali manjša od 1 % masnega deleža drugih uporabljenih snovi, ni potrebno nadaljnje preverjanje.

Če varnostni list ne vključuje informacij o vsebnosti HOS, se vsebnost HOS izračuna na osnovi seznama snovi. Koncentracija vsake sestavine HOS se navede kot masni delež.

Vlagatelj predloži poročila o preskusih, ki kažejo, da je vsebnost prostega formaldehida v tekočih aminoplastičnih smolah manjša od 0,2 % masnega deleža v skladu s standardom EN1243.

4.f: *Mehčala*

Kakršno koli lepilo, smola oziroma snov ali zmes za površinsko obdelavo ne sme vsebovati nobenih ftalatnih mehčal, navedenih v členu 57 Uredbe (ES) št. 1907/2006. Za te ftalate velja, da niso prisotni, če je skupna vsota ftalatov s seznama manjša od 0,10 % teže (1 000 mg/kg) lepila, smole oziroma snovi ali zmesi za površinsko obdelavo.

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj pristojnemu organu predloži:

- izjavo o skladnosti z merilom od dobavitelja ali proizvajalca talne obloge, v kateri je navedeno, da ftalatna mehčala niso bila uporabljena, ali
- izjavo o skladnosti z merilom od dobavitelja ali proizvajalca talne obloge, v kateri je navedeno, da so bila uporabljena ftalatna mehčala in da v lepilu, smoli oziroma snovi ali zmesi za površinsko obdelavo ni bil uporabljen noben od ftalatov, ki izpolnjujejo merila iz člena 57 Uredbe (ES) št. 1907/2006. Če ustrezna izjava ni predložena, se materiali, kot so lepila, smola oziroma snovi ali zmesi za površinsko obdelavo, preizkusijo za prisotnost teh ftalatov v skladu s standardom ISO 8214-6.

4.g: *Halogenirane organske spojine*

Halogenirane organske spojine v snoveh, uporabljenih za proizvodnjo talnih oblog, niso dovoljene (npr. kot veziva, lepila, premazi itd.).

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj pristojnemu organu predloži izjavo o skladnosti, ki ji je priložena izjava proizvajalca snovi o neuporabi halogeniranih organskih spojin. Poleg tega se predloži ustrezni varnostni list snovi.

4.h: *Zaviralci gorenja*

Zaviralci gorenja v snoveh, uporabljenih za proizvodnjo talnih oblog, niso dovoljeni.

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj pristojnemu organu predloži izjavo o skladnosti, ki ji je priložena izjava proizvajalca snovi o neuporabi zaviralcev gorenja. Poleg tega se predloži ustrezni varnostni list snovi.

4.i: *Aziridin in poliaziridin*

Azidin in poliazidin v snoveh, uporabljenih za proizvodnjo talnih oblog, nista dovoljena (npr. kot sredstva za površinsko obdelavo, premazi itd.).

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj pristojnemu organu predloži izjavo o skladnosti, ki ji je priložena izjava proizvajalca snovi o neuporabi azidina in poliazidina. Poleg tega se predloži ustrezni varnostni list snovi.

Merilo 5: Poraba energije v proizvodnem procesu

Povprečna letna poraba energije med proizvodnjo talnih oblog se izračuna, kakor je navedeno v preglednici 5.1 in Dodatku II, ter presega naslednje zgornje omejitve (rezultat E):

Proizvod	Rezultat E
Talne obloge iz masivnega lesa	> 11,0
Talne obloge iz večplastnega lesa Talne obloge iz lesnega furnirja Talne obloge iz plute in ploščic iz plute Talne obloge iz bambusa Laminatne talne obloge	> 8,0

Preglednica 5.1

Izračun rezultata E

Formula		Okoljski parameter		Najvišje zahteve
$E = \frac{A}{20} + \left(5 - \frac{B}{3}\right) + \left(5 - \frac{C}{7}\right)$	A	Delež energije iz obnovljivih virov v skupni letni porabi energije	%	—
	B	Kupljena električna energija na letni ravni	kWh/m ²	15 kWh/m ²
	C	Letna poraba goriva	kWh/m ²	35 kWh/m ²

A = razmerje med energijo iz obnovljivih virov energije in skupno energijo.

V števcu A se razmerje razume kot kupljena goriva iz obnovljivih virov energije kot (količina goriva × standardna vrednost), plus toplota, proizvedena na kraju samem iz obnovljivih virov energije, ki niso goriva, plus 2,5 × električna energija, proizvedena na kraju samem iz obnovljivih virov energije, ki niso goriva, in plus 2,5 × kupljena električna energija iz obnovljivih virov energije.

V imenovalniku A se razmerje razume kot kupljena goriva iz obnovljivih virov energije kot (količina goriva × standardna vrednost), plus kupljena goriva, ki niso iz obnovljivih virov energije, kot (količina goriva × standardna vrednost), plus toplota, proizvedena na kraju samem iz obnovljivih virov energije, ki niso goriva, plus 2,5 × električna energija, proizvedena na kraju samem iz obnovljivih virov energije, ki niso goriva, plus 2,5 × kupljena električna energija iz obnovljivih virov energije in plus 2,5 × kupljena električna energija, ki ni iz obnovljivih virov energije.

B = kupljena električna energija na letni ravni pomeni vsoto električne energije, kupljene od zunanjega dobavitelja. Če je kupljena električna energija iz obnovljivih virov energije, se uporabi koeficient 0,8.

C = letna poraba goriva pomeni vsoto vsega goriva, kupljenega ali pridobljenega v obliki stranskih proizvodov v proizvodnji talnih oblog ter uporabljenega za proizvodnjo energije na kraju samem.

Rezultat E se izračuna na m² proizvedene talne obloge in pomeni neposredno energijo, porabljeno v proizvodnji talne obloge. Posredna poraba energije ni upoštevana.

Sledi okvirni seznam dejavnosti, ki so oziroma niso vključene pri izračunih porabe energije. Dejavnosti sežejo od sprejema posekanega (drevesnih debel), plute in bambusa v obratih proizvajalca ali njegovih dobaviteljev do konca proizvodnega procesa.

Proizvod	Pogoji za električno energijo in porabo goriva (okvirni seznam)	
	Vključeno	Ni vključeno
Talne obloge iz masivnega lesa	— sušenje, mletje in žaganje — razvrščanje po velikosti in obrezovanje — brušenje — premazovanje — pakiranje — in katera koli druga dejavnost, potrebna za proizvodnjo	— proizvodnja lakov ali kakršnih koli drugih pripravkov iz embalažne posode — energija, porabljena pri dejavnostih za nadzor kakovosti — posredna poraba energije (npr. ogrevanje, osvetlitev, notranji prevoz itd.)
Talne obloge iz večplastnega lesa	— sušenje, mletje in žaganje — razvrščanje po velikosti in obrezovanje — brušenje — stiskanje — premazovanje — pakiranje — in katera koli druga dejavnost, potrebna za proizvodnjo	
Talne obloge iz plute in ploščic iz plute	— sušenje, mletje in žaganje — razvrščanje po velikosti in obrezovanje — brušenje — stiskanje	
Talne obloge iz bambusa	— proizvodnja jedrne plošče, če je uporabljena v sestavi, — premazovanje — pakiranje — in katera koli druga dejavnost, potrebna za proizvodnjo	
Laminatne talne obloge	— proizvodnja jedrne plošče — postopek impregniranja okrasnega, prekrivnega in podpornega papirja — stiskanje — razvrščanje po velikosti — pakiranje — in katera koli druga dejavnost, potrebna za proizvodnjo	

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj navede in dokaže:

- vrsto in količino električne energije, ki je bila letno – v povprečju – kupljena od zunanega dobavitelja. Če je bila kupljena električna energija iz obnovljivih virov energije, je treba predložiti potrdila o izvoru v skladu z Direktivo 2009/28/ES. Če se Direktiva 2009/28/ES v državi, kjer je talna obloga proizvedena, ne uporablja, se predložijo enakovredna dokazila;
- vrsto(-e) goriv in količine, uporabljene v proizvodnji talnih oblog, s pogodbami, računi ali enakovredno dokumentacijo, ki vključuje datume, dobavljeno/kupljeno količino in specifikacije goriva (npr. fizično-kemijske lastnosti, nizka kalorična vrednost itd.). Vključena mora biti izjava o tem, katera od zadevnih goriv izvirajo iz obnovljivih virov energije v skladu z Direktivo 2009/28/ES;
- količino energije, porabljeno v proizvodnih korakih, vključenih v izračun rezultata E, skupaj s podpornimi dokumenti (npr. energetske meritve v različnih fazah proizvodnje, porabo energije opreme, kot je navedena v podatkovnih listih za proizvod, itd.);
- vrsto in količino prodane energije. Izračuni vključujejo vrsto in količino goriv, če sploh, uporabljenih za proizvodnjo prodane energije, datume časovnih obdobj, v katerih je bila proizvedena, in datume prodaje;
- izjavo o povprečni količini letne proizvodnje talne obloge, ki je predmet vloge za znak EU za okolje (v m^2).

Za dokazovanje skladnosti s tem merilom se lahko uporabijo dokumenti, uporabljeni za sporočanje porabe energije, nakupa goriv in proizvodnje energije, ter dokumenti za sporočanje talnih oblog nacionalnim organom.

Merilo 6: Emisije HOS iz talnih oblog

Talne obloge ne presegajo vrednosti emisij iz preglednice 6.1, izmerjenih v preskusni komori skladno s standardom preskušanja CEN/TS16516. Pri pakiranju in dostavi vzorcev za preskušanje, ravnanju z njimi in njihovem kondicioniranju, se upoštevajo postopki, opisani v CEN/TS 16516.

Preglednica 6.1

Zahteve glede emisij

Proizvodi	Zahteve glede emisij	
	Spojina	Mejna vrednost po 28 dneh shranjevanja v prezračevani preskusni komori (glej CEN/TS16516) v mg/m^3 zraka ^(d)
Talne obloge iz masivnega lesa, talne obloge iz večplastnega lesa talne obloge iz lesnega furnirja	HOS skupaj, brez očetne kisline (CAS 64-19-7)	< 0,3
Talne obloge iz plute, talne obloge iz bambusa	HOS skupaj	
Laminatne talne obloge	HOS skupaj	< 0,16
Vse talne obloge	PHOS skupaj	< 0,1
Talne obloge iz masivnega lesa, večplastne lesene talne obloge, talne obloge iz lesnega furnirja	Vrednost R za snovi v najmanjši izbrani koncentraciji, brez očetne kisline (CAS 64-19-7)	≤ 1

Proizvodi	Zahteve glede emisij	
	Spojina	Mejna vrednost po 28 dneh shranjevanja v prezračevani preskusni komori (glej CEN/TS16516) v mg/m ³ zraka ⁽⁴⁾
Talne obloge iz plute, talne obloge iz bambusa, laminatne talne obloge	Vrednost R za snovi v najmanjši izbrani koncentraciji	≤ 1
Vse talne obloge	Rakotvorne snovi	< 0,001

⁽⁴⁾ Preskus v komori mora biti opravljen 28 dni po koncu površinske obdelave. Do takrat se proizvod, ki naj bi bil preskušen, skladišči v zapečateni embalaži na proizvodni lokaciji in tak se dostavi v preskusni laboratorij.

Za namene tega merila HOS pomeni vse hlapne organske spojine, ki se eluirajo med n-heksanom (vključen) in n-heksadekanom (vključen) v plinski kromatografski koloni ter imajo vrelišče približno med 68 °C in 287 °C, pri čemer je bila meritev izvedena z uporabo kapilarne kolone, prevlečene s 5 % fenil-polisiloksana in 95 % metil-polisiloksana.

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj pristojnemu organu predloži izjavo o skladnosti, ki so ji priložena poročila o preskusih v preskusni komori, opravljenih v skladu s CEN/TS16516 ali enakovredno metodo, ki dokazujejo, da so bile spoštovane zgornje vrednosti iz preglednice 6.1. Poročila o preskusih vključujejo:

- uporabljeno preskusno metodo,
- rezultate preskusa in potrebne izračune, ki kažejo zgornje meje iz preglednice 6.1.

Če se lahko mejne koncentracije v komori, določene za 28 dni, dosežejo 3 dni po postavitvi vzorca v komoro ali kadar koli v obdobju med 3 in 27 dni po postavitvi vzorca v komoro, potem se lahko šteje, da je bila dosežena skladnost z zahtevami, preskus pa se lahko predčasno prekine.

Veljavni so podatki o preskusu, opravljenem do 12 mesecev pred vlogo za podelitev znaka EU za okolje, za proizvode, če pri proizvodnem procesu ali v formulaciji kemikalij ni bilo sprememb, zaradi katerih bi se povešale emisije HOS iz končnega proizvoda.

Kot dokazilo skladnosti se lahko uporabi tudi veljavno potrdilo z ustreznih oznak notranjih klimatskih pogojev, če oznaka notranjih klimatskih pogojev izpolnjuje zahteve tega merila in če je pristojni organ zanj ugotovil, da je enakovredna.

Merilo 7: Emisije formaldehida iz talnih oblog in jedrne plošče

Talne obloge, proizvedene iz jedrnih plošč, lepil, smol ali sredstev za dodelavo na osnovi formaldehida in, če so uporabljene, netretirane jedrne plošče, proizvedene z uporabo lepil ali smol na osnovi formaldehida, imajo eno od naslednjih značilnosti:

- emisije formaldehida, ki so nižje od 50-odstotne mejne vrednosti, zaradi česar so lahko razvrščene v razred E1, kakor je opredeljeno v Prilogi B k standardu EN 13986+A1 (ki velja za vse talne obloge in jedrne plošče, ki niso vlaknene plošče srednje gostote/vlaknene plošče visoke gostote);
- emisije formaldehida, ki so nižje od 65-odstotne mejne vrednosti E1, kakor je opredeljeno v Prilogi B k standardu EN 13986+A1, ki velja za netretirane jedrne plošče, ki so vlaknene plošče srednje gostote/vlaknene plošče visoke gostote;
- emisije formaldehida, ki so nižje od mejnih vrednosti, določenih v standardu CARB Phase II (faza II standarda kalifornijskega odbora za zaščito zraka) ali japonskih standardih z zvezdicami F-3 ali F-4.

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj pristojnemu organu predloži izjavo o skladnosti proizvoda s tem merilom. Ocenjevanje in preverjanje talnih oblog in jedrnih plošč z nizkimi emisijami formaldehida se razlikujeta glede na veljavni sistem certificiranja. Dokumentacija o preverjanju, ki se zahteva za posamezno shemo, je opisana v preglednici 7.1.

*Preglednica 7.1***Preverjanje talnih oblog z nizkimi emisijami formaldehida**

Sistem certificiranja	Ocenjevanje in preverjanje
E1 (kot je opredeljeno v Prilogi B k standardu EN 13986+A1)	Izjava proizvajalca in dobavitelja jedrne plošče, če je primerno, v kateri je navedeno, da so talna obloga in jedrne plošče, ki niso netretirane vlaknene plošče srednje gostote/vlaknene plošče visoke gostote, skladne s 50-odstotno mejno vrednostjo emisij iz razreda E1, kakor je opredeljeno v Prilogi B k standardu EN 13986+A1 ⁽¹⁾ , ali, v primeru jedrnih plošč, ki so netretirane vlaknene plošče srednje gostote/vlaknene plošče visoke gostote, s 65-odstotno mejno vrednostjo emisij iz razreda E1, kakor je opredeljeno v Prilogi B k standardu EN 13986+A1, ki so ji priložena poročila o preskusih, opravljenih v skladu s standardom EN 120, EN 717-2, EN 717-1 ali enakovredno metodo.
CARB: Mejne vrednosti faze II:	Izjava proizvajalca in dobavitelja jedrne plošče, če je primerno, ki so ji priloženi rezultati preskusa v skladu s standardom ASTM E1333 ali ASTM D6007, ki kažejo skladnost talne obloge z mejnimi vrednostmi emisij formaldehida iz faze II standarda, določenimi v kalifornijski uredbi o proizvodih iz sestavljenega lesa št. 93120 ⁽²⁾ . Talna obloga in jedrna plošča, če je primerno, se lahko označi v skladu z oddelkom 93120.3(e), kar pomeni, da vsebuje podrobnosti o imenu proizvajalca, serijski številki proizvoda ali proizvedeni seriji, ter številko, ki ji jo je dodelil kalifornijski odbor za zaščito zraka za certifikacijski organ tretje osebe (ta del ni obvezen, če se proizvodi prodajajo zunaj Kalifornije ali če so narejeni brez dodanega formaldehida ali z uporabo določenih smol na osnovi formaldehida, iz katerih izhajajo izjemno nizke emisije).
Mejne vrednosti zvezdic F-3 ali F-4	Izjava proizvajalca in dobavitelja jedrne plošče, če je primerno, o skladnosti z mejnimi vrednostmi emisij formaldehida v skladu s standardom JIS A 5905 (za vlaknene plošče) ali JIS A 5908:2003 (za iverne in vezane plošče), ki so ji priloženi rezultati preskusov v skladu z metodo v eksikatorju iz standarda JIS A 1460.

⁽¹⁾ Zahteve veljajo za talne obloge z vsebnostjo vlage H = 6,5 %.

⁽²⁾ Uredba št. 93120 „Airborne toxic control measure to reduce formaldehyde emissions from composite wood products“, California Code of Regulations (kalifornijski zakonik).

Merilo 8: Primernost za uporabo

Izpolnjene morajo biti samo zahteve, povezane z določeno vrsto talne obloge.

Talne obloge se preskusijo in razvrstijo v skladu z najnovejšimi različicami standardov in navedbami v preglednici 8.1.

*Preglednica 8.1***Standardi za preskušanje in razvrščanje talnih oblog**

Talna obloga	Preskusna metoda	Razvrščanje
Talna obloga iz lesnega furnirja ⁽¹⁾	EN 1534 za odpornost proti vtiskovanju EN 13329 za debelinsko nabrekanje Ustrezna preskusna metoda (za odpornost proti udarcu) ⁽²⁾ Ustrezna preskusna metoda (za odpornost proti obrabi) ⁽²⁾ ISO 24334 za zaskočno trdnost	EN ISO 10874 ⁽³⁾

Talna obloga	Preskusna metoda	Razvrščanje
Tovarniško lakirane talne obloge iz masivnega lesa in večplastne lesene talne obloge	Debelina zgornje plasti Trdota lesa površinske plasti ^(b)	EN 685 ^(b) CTBA
Tovarniško oljene talne obloge iz masivnega lesa brez premaza in večplastne lesene talne obloge brez premaza		
Talne obloge iz ploščic iz plute	EN 12104	EN ISO 10874
Talne obloge iz plute	EN 660-1 za skupino za obrabo EN 425 za stol na kolescih EN 425 za simulirano premikanje noge pohištva ISO 24343-1 za preostali vtisk	
Talne obloge iz bambusa	EN 1534 za odpornost proti vtiskovanju EN 13696 za debelino zgornje plasti ali uporabne vrhnje plasti	—
Laminatne talne obloge	EN 13329 EN 14978 EN 15468	EN ISO 10874

⁽¹⁾ Talna obloga iz lesnega furnirja pomeni trdo talno oblogo, ki je sestavljena iz substrata, narejenega iz plošče na osnovi lesa, z zgornjo plastjo iz lesnega furnirja in po možnosti s podporo.

⁽²⁾ Zaradi usklajenosti se meritve in izračuni opravijo z uporabo zanesljivih, točnih in ponovljivih metod, ki upoštevajo najsodobnejše splošno priznane merilne in računske metode, vključno s harmoniziranimi standardi, katerih referenčna številka je objavljena v *Uradnem listu Evropske unije*. Ustrezajo tehničnim opredelitvam, pogojem in parametrom, kot so opisani v navodilih za uporabo meril.

⁽⁴⁾ Navedi je treba metodo preskusa odpornosti proti drgnjenju in debelino zgornje plasti, če je ustrezno.

^(b) Razvrstitev vrst lesa glede na trdoto lesa in povezave med razredi uporabe v EN 685 ter debelino uporabne vrhnje plasti in vrstami lesa je mogoče najti v CTBA Revetements interiors Parquet 71.01.

Talne obloge morajo doseči vsaj:

Talna obloga	Zgornje meje
Talna obloga iz lesnega furnirja	— raven uporabe razreda 23 za talne obloge, namenjene za zasebno uporabo — raven uporabe razreda 32 za talne obloge, namenjene za komercialno uporabo
Tovarniško lakirane talne obloge iz masivnega lesa in večplastne lesene talne obloge	— raven uporabe razreda 23 za talne obloge, namenjene za zasebno in komercialno uporabo
Tovarniško oljene talne obloge, talne obloge iz masivnega lesa brez premaza in večplastne lesene talne obloge brez premaza	

Talna obloga	Zgornje meje
Talne obloge iz ploščic iz plute	— raven uporabe razreda 23 za talne obloge, namenjene za zasebno uporabo — raven uporabe razreda 32 za talne obloge, namenjene za komercialno uporabo
Talne obloge iz plute	
Talne obloge iz bambusa	— uravnotežena vsebnost vlage: 8 % pri 20 °C in relativni vlažnosti 50 % — odpornost proti vtiskovanju: ≥ 4 kg/mm ² za enostavne in stransko stisnjene talne obloge ≥ 9,5 kg/mm ² za talne obloge visoke gostote
Laminatne talne obloge	— raven uporabe razreda 23 za talne obloge, namenjene za zasebno uporabo — raven uporabe razreda 32 za talne obloge, namenjene za komercialno uporabo

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj pristojnemu organu predloži izjavo o skladnosti proizvoda z merilom. Izjavi so priložena poročila o preskusih, ki vključujejo:

- vrsto talne obloge;
- izbrano(-e) preskusno(-e) metodo(-e);
- rezultate preskusov in razvrstitev talne obloge v skladu z rezultati in ustreznim standardom, če je primerno.

Če je bila talna obloga preskušena v skladu s preskusno metodo, ki ni opredeljena zgoraj, je to lahko sprejemljivo, če pristojni organ meni, da so preskusne metode primerljive.

Merilo 9: Popravlljivost in podaljšana garancija

Izpolnjene morajo biti samo zahteve, povezane z določeno vrsto talne obloge.

Za namene izvedbe popravila in zamenjave obrabljenih delov mora talna obloga izpolnjevati naslednje zahteve:

- Popravlljivost: informacije morajo biti vključene v navodila za uporabnika oziroma mora biti spletna stran proizvajalca dostopna za uporabnike in monterje.
 - (a) Načrt za popravilo in dokument o popravilu: glede talnih oblog, ki niso prilepljene na tla, je izdelek zasnovan tako, da ga je mogoče razstaviti za lažje popravilo, ponovno uporabo in recikliranje. Priložena so enostavna in slikovna navodila za uporabo za razstavljanje in zamenjavo poškodovanih elementov. Razstavljanje in zamenjavo je mogoče opraviti z običajnimi in osnovnimi ročnimi orodji. Zagotoviti je treba informacije/priporočila glede hrambe rezervnih elementov talne obloge na zalogi zaradi morebitnega popravila.
- Razširjena garancija za proizvod:
 - (b) Vlagatelj brez dodatnih stroškov zagotovi vsaj petletno garancijo, ki začne veljati od dneva dobave proizvoda. Ta garancija ne posega v zakonske obveznosti proizvajalca in prodajalca v skladu z nacionalno zakonodajo.

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj pristojnemu organu predloži izjavo o skladnosti proizvoda, ki sta ji priloženi:

- kopija dokumenta o popravilu ali katerega koli drugega gradiva, kjer so navedene informacije o načrtu za popravilo;
- kopija garancije, ki navaja pogoje razširjene garancije za izdelek, ki so vključeni v dokumentacijo z informacijami za potrošnike, in ki izpolnjuje minimalne zahteve iz tega merila.

Merilo 10: Informacije za potrošnike

Proizvod se prodaja z ustreznimi informacijami za potrošnike na embalaži ali v kakršni koli drugi dokumentaciji, priloženi proizvodu. Izpolnjene morajo biti samo zahteve, povezane z določeno vrsto talne obloge.

Navodila v zvezi z naslednjimi vidiki morajo biti čitljiva in zagotovljena v jeziku države, v kateri je izdelek dan na trg, in/ali vključevati grafično predstavitev ali ikone:

- Informacije o podskupini, v katero spada proizvod (talna obloga iz masivnega lesa ali večplastna talna obloga, talna obloga iz plute, talna obloga iz ploščic iz plute, talna obloga iz bambusa, laminatna talna obloga itd.), količini materiala iz lesa, plute ali bambusa v končnem proizvodu v masnem deležu in o tem, ali je v prostorih uporabnika potrebna še površinska obdelava.
- Priporočila za montažo: Vključiti je treba vsa ustrezna navodila glede najboljših okoljskih praks za montažo:
 - plavajoča montaža se priporoča, kadar koli je to mogoče. Navesti je treba pripravo temeljne površine in potrebne pomožne materiale;
 - če se zaradi morebitnega daljšega trajanja priporoča prilepljena montaža, se vključi priporočilo o uporabi lepila, certificiranega z znakom za okolje tipa I, ali lepila z nizkimi emisijami, skladnega z EMICODE EC1 ali enakovrednim standardom;
 - slikovna navodila za sestavljanje in razstavljanje v skladu z zahtevami iz merila 9(a) (če je to primerno).
- Priporočilo za površinsko obdelavo za talne obloge brez premaza in talne obloge, ki potrebujejo oljeno površino:
 - ustrezne informacije o vrsti in količini proizvodov za premazovanje (npr. olja ali laka), da se doseže načrtovana obstojnost;
 - ustrezne informacije o premazovanju talnih oblog s proizvodi z nizkimi emisijami v skladu z Direktivo 2004/42/ES;
 - informacije o tem, kako je mogoče podaljšati življenjsko dobo talne obloge, tako da se prenovi npr. z brušenjem in površinsko obdelavo.
- Priporočila za uporabo, čiščenje in vzdrževanje proizvoda:
 - ustrezne informacije o običajnem čiščenju se po potrebi vključijo za vrsto talne obloge, z omembo čistilnih proizvodov z znakom za okolje tipa I;
 - navodila za vzdrževanje, vključno s proizvodi za vzdrževanje in proizvodi za obnovo ali intenzivno čiščenje. Če je mogoče, se priporočijo vzdrževalni proizvodi z okoljskim znakom tipa I;
 - jasna izjava o površinah uporabe talnih oblog in izjava o skladnosti z ustreznimi standardi EN za proizvod, kakor je navedeno v merilu 8.
- Informacije v zvezi s popravljivostjo:
 - jasna izjava, ki priporoča zagotavljanje rezervnih delov, v skladu z zahtevami iz merila 9(a);
 - ustrezna izjava glede pogojev garancije za proizvod v skladu z zahtevami merila 9(b).
- Informacije v zvezi s koncem življenjskega ciklusa proizvoda:

Potrošniku se zagotovi podroben opis najboljših načinov za odstranitev proizvoda (tj. ponovna uporaba, recikliranje, energijska predelava itd.), razvrščenih glede na njihov vpliv na okolje.

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj pristojnemu organu predloži izjavo o skladnosti proizvoda z merilom, ki ji je priložena kopija dokumenta z informacijami za potrošnike, ki mora spremljati proizvod. Kopija dokazuje skladnost z vsako točko iz merila, kakor je primerno.

Merilo 11: Informacije na znaku EU za okolje

Logotip mora biti viden in čitljiv. Številka registracije/licence za znak EU za okolje mora biti navedena na proizvodu ter čitljiva in jasno vidna.

Neobvezna oznaka s poljem za besedilo vsebuje naslednje besedilo:

- les, pluta ali bambus iz gozdov s trajnostnim gospodarjenjem,
- manjša poraba energije za proizvodnjo,
- proizvod z nizkimi emisijami.

Ocenjevanje in preverjanje

Vlagatelj pristojnemu organu predloži izjavo o skladnosti z merilom, ki ji je priložena kopija informacij, navedenih na znaku EU za okolje.

DODATEK I

Navodilo za izračun količine uporabljenih HOS

Zahteva se nanaša na vse HOS v proizvodih za površinsko obdelavo s kemično sestavo, ki jo imajo v mokri obliki. Če je treba proizvode razredčiti, izračun temelji na vsebnosti v razredčenem proizvodu.

Ta metoda temelji na metodi nanosa, ki izračuna količine, nanesene na m² površine. Določa vsebnost organskih topil kot odstotek količine nanesenega proizvoda za površinsko obdelavo.

Nanesena količina HOS se izračuna po naslednji formuli:

$$\sum_{n=1}^i \text{Količina proizvoda za površinsko obdelavo} \times \% \text{ HOS} \times \text{učinkovitost površinske obdelave}$$

Formulo sestavljajo:

- količina proizvoda za površinsko obdelavo: za vsak naneseni premaz se količina površinske obdelave, vnesena v sistem, sporoči v g/m²;
- delež HOS v proizvodih za površinsko obdelavo: koncentracija se navede kot utežni odstotek;
- učinkovitost površinske obdelave, ki je odvisna od metode nanosa. Učinkovitost je navedena v skladu z najnovejšimi dosežki industrije površinske obdelave, kot je prikazano v preglednici 4.2;
- vsota vseh nanesenih premazov.

Tabela 4.2

Učinkovitost površinskih obdelav

Površinska obdelava	Učinkovitost (%)	Površinska obdelava	Učinkovitost (%)
Avtomatično nanašanje z razprševanjem, brez recikliranja	50	Nanašanje z valjem	95
Avtomatično nanašanje z razprševanjem, z recikliranjem	70	Nanašanje s polivanjem	95
Nanašanje z razprševanjem, elektrostatsko	65	Vakuumsko nanašanje	95
Nanašanje z razprševanjem, čaša/disk	80		

DODATEK II

Navodilo za izračun porabe energije v proizvodnem procesu

Poraba energije na m² talne obloge se izračuna kot letno aritmetično povprečje zadnjih treh let. Če podjetje teh podatkov nima, bodo pristojni organi ocenili sprejemljivost enakovrednih podatkov.

Če ima proizvajalec presežek energije, ki je prodan kot električna energija, para ali toplota, se prodana količina lahko odšteje od porabe goriva. V izračun se vključi samo gorivo, dejansko porabljeno v proizvodnji talne obloge.

Poraba energije se sporoča v kWh/m², čeprav so možni tudi izračuni v MJ/m² (1 kWh = 3,6 MJ).

Energijska vsebnost goriv se izračuna na podlagi preglednice 5.2. Če je električna energija proizvedena na kraju samem, je za izračun porabe goriva mogoče uporabiti eno od naslednjih metod:

- dejansko letno porabo goriva;
- porabo električne energije, proizvedene na kraju samem, pomnoženo z 2,5, če je izvor negorljiv obnovljiv vir.

Vrednosti porabe energije se izračunajo s standardnimi vrednostmi goriva. Energijske vsebnosti različnih goriv so navedene v preglednici 5.2.

Preglednica 5.2

Standardne vrednosti goriv ⁽¹⁾

Gorivo	MJ/kg	Gorivo	MJ/kg
Bencin	44,0	Peleti (7 % W)	16,8
Dizelsko gorivo		Šota	7,8–13,8
UNP	45,2	Slama (15 % W)	
Kurilno olje Eo1	42,3	Bioplin	
Kurilno olje Eo5	44,0	Lesni sekanci (25 % W)	13,8
Zemeljski plin	47,2	Odpadni les	
Premog za elektrarne	28,5	GJ/tono je enako MJ/kg	

⁽¹⁾ Vrednosti so določene v Prilogi IV k Direktivi 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L 315, 14.11.2012, str. 1).

(% W) je masni odstotek vode v gorivu in je v spodnji formuli izražen s črko f. Če ni navedeno nič drugega, f = 0 % W in vsebnost pepela je povprečna.

Formula za izračun energijske vsebnosti lesnih sekancev je odvisna od vsebnosti vode. Energija je potrebna, da voda izhlapi iz lesa. Ta energija zmanjšuje toplotno vrednost lesnih sekancev. Energijska vsebnost se lahko izračuna kot:

$$\text{Lesni sekanec} = 19,0 \left(\frac{\text{MJ}}{\text{kg}} \right) - 21,442 \times \frac{f}{100}$$

Faktor 21,442 je vsota izparilne toplote vode (2,442 MJ/kg) in energijske vsebnosti suhega lesa 19,0 MJ/kg. Če ima vlagatelj laboratorijske analize toplotne vrednosti goriva, lahko pristojni organi uporabijo to toplotno vrednost za izračun energijske vsebnosti.

DODATEK III

Seznam standardov in drugih tehničnih specifikacij*Preglednica III.1***Seznam standardov in drugih tehničnih specifikacij**

Standard	Naslov
Definicije talnih oblog	
EN 12466	Netekstilne talne obloge – Slovar
EN 13329	Laminatne obloge. Specifikacije, zahteve in preskusne metode
ISO 14021	Okoljske označbe in deklaracije – Okoljsko samodeklariranje (okoljsko označevanje II. vrste)
Emisije hlapnih organskih spojin	
CEN/TS 16516	Gradbeni proizvodi – Ocenjevanje sproščanja nevarnih snovi – Določanje emisije v notranji zrak
EN 717-1	Lesne plošče – Ugotavljanje sproščanja formaldehida – Sproščanje formaldehida po komorni metodi
EN 717-2	Lesne plošče – Ugotavljanje sproščanja formaldehida – Sproščanje formaldehida po metodi analize plinov
EN 120	Lesne plošče – Določevanje prostega formaldehida – Ekstrakcijska metoda, imenovana perforatorska metoda
EMICODE	http://www.emicode.com/en/emicode-r/
Surovine	
EPF	Standard Evropskega združenja proizvajalcev vezanih plošč (European Panel Federation – EPF) za dobavne pogoje za recikliran les, oktober 2002. http://www.europanel.org/upload/EPF-Standard-for-recycled-wood-use.pdf
EN 1243	Lepila. Določitev prostega formaldehida v amino- in amidoformaldehidnih kondenzatih
ISO 8214-6	Varnost igrač – Del 6: Nekateri fitalatni estri v igračah in otroških proizvodih
Primernost za uporabo	
EN 425	Netekstilne in laminatne talne obloge. Preskus s stolom na kolescih
EN 660-1	Netekstilne talne obloge. Ugotavljanje odpornosti proti obrabi. Stuttgartov preskus
EN 685	Netekstilne, tekstilne in laminatne talne obloge. Razvrščanje
EN 1534	Lesene talne obloge – Ugotavljanje odpornosti proti vtiskovanju (Brinell) – Preskusne metode
EN ISO 10874	Netekstilne, tekstilne in laminatne talne obloge – Razvrščanje

Standard	Naslov
EN 12104	Netekstilne talne obloge. Talne obloge iz plute. Specifikacija
EN 13329	Laminatne talne obloge. Specifikacije, zahteve in preskusne metode
EN 13696	Lesene talne obloge – Preskusne metode za ugotavljanje prožnosti in odpornosti proti obrabi ter odpornosti proti udarcem
EN 14978	Laminatne talne obloge – Elementi z vrhno plastjo iz akrila, polimeriziranega z elektronskim žarkom – Specifikacije, zahteve in preskusne metode
EN 15468	Laminatne talne obloge – Elementi z direktnim nanosom potiska in sloja iz umetne smole. Specifikacije, zahteve in preskusne metode
ISO 24343-1	Netekstilne in laminatne talne obloge – Ugotavljanje vtiska in preostalega vtiska – Del 1: Preostali vtisk